

DR. TÓTHNÉ IGÓ ZSUZSANNA

Integráció, harmonizáció, kultúra, identitás

A turizmus sokrétű társadalmi és gazdasági jelenség. Békés célú, egyéni vagy csoportos, tömeges, önkéntes utazási forma, amelynek ideje alatt a turista átmenetileg megismerési vagy pihenési szándékkal tartózkodik a meglátogatott helyen, és eközben pénzt költ. Az utóbbi években a turizmus folyamatosan erősödik, a társadalmi és gazdasági élet szerves része lett. A nemzetközi turizmus hozzájárul a népek közötti kölcsönös megértés fejlesztéséhez és más országok különböző területein elért vívmányainak jobb megértéséhez, a gazdasági, társadalmi és kulturális haladáshoz.

A Világturizmus Szervezetének 2002-es berlini találkozója is a helyi, regionális, nemzeti, és közösségi kapcsolatok harmonizációjára és a szolgáltatások színvonalának növelésére helyezte a hangsúlyt.

A turizmus határokon, régiókon átívelő iparág és ebből kifolyólag fontos a pénzügyi, gazdasági és módszertani egység megteremtése. A folyamat nagyjából megfelel az általános integrációs és harmonizációs törekvések szellemének. Az integráció már a csatlakozás előtt, részlegesen elkerülhetetlen volt. Az idegenforgalmi szervezetek képviselői szolgáltatásokat értékesítenek, a magyar külképviseletekhez hasonlóan. Marketing, promóciós illetve ország vagy régiókép-alkotó tevékenységük sokszínű és identitás-specifikus eltérésekben gazdag. A pénzügyi, minőségbiztosítási ellenőrzési és statisztikai komponensek egységesítése lényeges követelmény. A MEDSAT II főbb célkitűzései között ott található az intézményrendszer megszilárdítása, a nemzeti statisztikai és minőségbiztosítási rendszerek összehangolása. Az EU harmonizációja, adatok cseréje, a szolgáltatások mennyiségi és minőségi fejlesztése, a fejlesztési programok átláthatósága az általános célkitűzések között a Barcelóniai Nyilatkozatban foglalt gazdasági és információs fejlesztések fontos szerepet kapnak. [europa.eu.int]

Az alprogramok arról tanúskodnak, hogy a nemzetgazdaságok különböző szektorainak turizmushoz való hozzájárulásának mérése, természetének értékelése is fontossá vált.

A személyi és tárgyi feltételek és az információs rendszer, a külkereskedelem és a nemzeti költségvetés, a környezetvédelem és turizmusfejlesztés

mellett megjelenik a mezőgazdaság, valamint a társadalmi változások mérésének, értékelésének igénye.

A programok szervezésének, lebonyolításának illetve minőségük mérésének módszertanát részletesen tartalmazza a szerződés. Kitér a programok helyének, időtartamának kérdésére és a programvezetők jelentési kötelezettségeire. [europa.eu.int]

Az alternatív turizmus erőteljes fejlődése nyilvánvalóvá teszi azt a szükségszerűséget, hogy hasznos, hatékony, szakmailag kifogástalan, régió-centrikusképzési formák jelenjenek meg.

Magyarországon a rendszerváltás után több évig nem történt jelentős változás, de 1996-ban a turisztikai szakma kezdeményezésére parlamenti nyílt napot szerveztek, amelynek során bemutatták a turizmus perspektíváit, az állami irányítás szerepére irányítva a figyelmet. Az állam támogatása szükséges az intézményi háttér, a jogi és közigazgatási feltételek megteremtéséhez. Az azóta eltelt időszakban felélénkültek a turizmussal kapcsolatos állami tevékenységek. Új intézmények, jogszabályok születtek, megerősödött a marketing tevékenység, de változatlanul nincs nemzeti szintű turizmuspolitikánk. A tudatos fejlődés mellett továbbra is megmaradt a spontán jelleg.

Az Európai Unió egyes tagállamaiban a turizmus színvonala lényegesen meghaladja a miénkét, ezt a hátrányt jó lenne csökkenteni. Az integrációs folyamat, valamint az ország általános gazdasági helyzetének javítása is ezt kívánja meg tőlünk.

A turisztikai trendek alakulása

Dolgozatomban bemutatom azokat az alternatív utazási lehetőségeket, amelyek az exkluzív turizmus irányába terelik a keresletet. Az a szándékom, hogy bemutassak néhányat a számtalan lehetőség közül, amellyel folyamatos érdeklődést kelthetünk az ország régiói iránt. Az identitásunkat megőrizve leszünk vonzó desztináció a hozzánk látogató turisták számára.

A modern turizmus egyre több embernek ad munkalehetőséget, és egyre több ember számára szabadidő eltöltési lehetőséget. A nemzetközi turistaérkezések száma az utóbbi 50 évben több mint 25-szörösére növekedett. A nemzetközi utazás Európában általánossá vált, a kontinens nemcsak a legfontosabb küldő, hanem a legfontosabb fogadó terület is. 2004-ben a világ turizmusa pozitív eredményeket mutatott. A nemzetközi étkezések száma a 2003. évihez képest 10%-kal emelkedett, elérte a 760 millió főt. Európa a világ turizmusában vezető szerepet töltött be, a nemzetközi érkezések 54,6%-át mondhatta magáénak. A legdinamikusabb fejlődés a közép-kelet-európai régióban keletkezett, (+8%-os növekedés. 2003-ban 68 millió, 2004-ben 73 millió fő.) [WTO, 2004]

A 2005-ös év turizmusának alakulását a világpolitikai események kisebb mértékben befolyásolják. A 2004-es decemberi szökőár csak rövid ideig hatott a természeti csapás által sújtott területek turizmusára. A szökőár következtében népszerűbbé váló desztinációk a Karib-térség, Közép-és Dél-Amerika, a Közel-Kelet és Afrika. A szökőár sújtotta területek részéről, erőteljesebb marketing-tevékenység várható. Az árfolyamok alakulása és a világgazdaság növekedése meghatározó szerepet játszik; mind a hagyományos, mind a dinamikusan növekvő küldő piacok esetében gazdasági fennállás várható [MT Rt, 2004]

A határok átjárhatósága, a távközlés és az informatika fejlődése lehetővé tették, hogy világszerte újabb országok, újabb területek váltak elérhető turisztikai desztinációvá. Napjaink turizmusát az erőteljes növekedés mellett az érintett területek körének bővülése jellemzi, amelynek haszonélvezői között szerepel Közép- és Kelet-Európa, így hazánk is. Az elmúlt évtizedekben a világ legnépszerűbb 15 desztinációja között tartják számon Magyarországot. A turisztikai termékek piacán a verseny globálissá vált, hiszen a távoli területek megismerése egyre egyszerűbb az utazók számára.

Az Európai Unió tagországai speciális helyzetben vannak a nemzetközi érkezések tekintetében. Az Unió területén belül az egyes tagországok lakosai szabadon utazhatnak, az EU-n belüli utazások népszerűvé váltak. Az EU tagországokban regisztrált turistaérkezések 74%-át uniós országok generálják. [hungary.com/statisztikak/]

A turisztikai keresletre és az utazási szokásokra számtalan külső tényező hat. A közlekedési eszközök közül általánossá vált a gépkocsi használata. Növekedett a belső mobilitás, valamint a nemzetközi turizmusban is egyre gyakoribb az autó használata. A jövedelmi viszonyok nagymértékben befolyásolják a megtakarításokat és a diszkrécionális jövedelem felhasználását. A szolgáltatások széles skálája versenyez a turizmussal a jövedelmekért.

Az European Travel Commission és az European Travel and Tourism Action Group szakértői szerint az elkövetkező öt évben specifikus tendenciák lesznek befolyással az utazásokra Európában. A szabadidős utazások piaca differenciált lesz. Az utazási célok nagyobb változatossága vonzó látványosságokat és szórakozási formákat, lehetőségeket kínál, ami ösztönzőleg hat a mobilitásra és növeli az utazások gyakoriságát. Megerősödnek azok az alternatív utazási formák, amelyek a tömezturizmus ellenében alakultak ki. Az alternatívnak számtalan előnye van a tömezturizmussal szemben. Kevesebb ember vesz részt ezeken az utazásokon. A motivációk között az adott terület természeti, kulturális, gazdasági adottságai iránti érdeklődés, tisztelet jelenik meg. Az embereknek fontos a természeti környezet, nem akarják károsítani a turisztikai erőforrásokat. A mennyiségi szempontok he-

lyett előtérbe kerül a minőség, a növekedési szemléletet felváltja a fejlődés, mint cél, a desztináció értékei fokozott hangsúlyt kapnak.

Az alternatív turizmus formái és általános jellemzői

A ma már jegyzett alternatív turizmusformák között megtaláljuk a kulturális turizmust, örökségturizmust, etnikai-, vallási-, falusi-, természeti turizmust, öko-, bor-, agro-, kalandturizmust.

Az alternatív turizmus lényeges általános jellemzői közül meg kell említenem a következőket:

- viszonylag kis létszámú turista, akik jelentős mértékben igénybe veszik a helyi lakosság számára kialakított szolgáltatásokat;
- az átlagos tartózkodási idő hosszabb, így több lehetőség van a turisták és a helyi lakosok közötti kontaktus kialakítására;
- a turisták sok esetben ugyanazt a közlekedési eszközt használják, mint a helybéliek;
- a fejlesztés elsősorban a meglévő létesítmények, szolgáltatások használatára összpontosít;
- a helyi lakosság érdekeit maximálisan figyelembe veszik.

Napjainkban az utazási tendenciák megváltozásának oka a világ gazdasági, társadalmi, technikai, környezeti tényezőinek alakulása, amelyek hatással vannak mindennapjainkra, szokásainkra, egész életünkre. Befolyásolják utazási szokásainkat, hozzájárulva egy-egy turizmusforma kibontakozásához, illetve átalakulásához.

Melyek azok az utazási tendenciák, amelyek elősegítik az alternatív turizmus népszerűségének növekedését?

- A turisták szórakozás, sportolás, kalandok utáni vágyának kielégítése.
- Ismeretek szerzése a meglátogatott terület történelméről, természetéről.
- Különleges érdeklődés, hobby.
- „Vissza a gyökerekhez” motivációjú nosztalgiaturizmus.
- Új turisztikai termékek, új uticélok keresése.
- Egészségi állapot megőrzése, a kondíciók javítása.
- Aktív seniorok, középkorúak, fiatalok, mozgássérültek utazási vágyának kielégítése.
- A turisták egyre tapasztaltabbak, igényesebbek, ezért a fogadó területnek magas színvonalú szolgáltatást kell biztosítania.
- Egy adott térségben olyan turizmust kell fejleszteni, amely a természeti környezetet, a történelmi helyek és a hagyományok megőrzését szolgálja.

Ezeknek a tendenciáknak a megjelenése mind a hazai, mind a nemzetközi turizmusra ösztönzőleg hat. A fogyasztói szokások alakulása, a divat erősen befolyásolja a turisztikai trendeket.

A turizmus alternatív formáinak fejlesztése összhangban van a turisztikai desztinációk természeti, kulturális, gazdasági adottságaival. A tömegturizmushoz képest az alternatívák új fejlesztési lehetőséget kínálnak mindazok számára, akiknek fontos a természeti környezet.

Az alternatívák fejlesztése lehetőséget nyújt arra, hogy a minőség határozza meg a fejlődés irányát, a desztináció értékei fokozott hangsúlyt kapnak. (Puczkó, Rátz, 1999)

A turisták egyre nagyobb érdeklődést mutatnak a kulturális örökségek iránt. Az örökség egy társadalom kulturális hagyományának részeként értelmezhető. A kulturális turizmus örökségre és művészeti vonzerőre támaszkodik. A kulturális turizmus középpontjában a múlt másfajta értelmezése áll. A XX. század végén az emberek új utakat keresnek a múlttal való kommunikációra. A kulturális turizmus kapcsolatot teremt a múlttal a turista számára. A turisták hagyományos társadalmi értékeket tesznek magukévá, ízlésük és stílusuk visszautal a múltra. E jelenség eredetiség- és identitáskeresésre utal. A globális kultúra lehetővé teszi az emberek tömegeinek, hogy utazzanak és beszéljenek egymással. Nemzeti, regionális és lokális kultúrák között bonyolult mozgások lehetősége adott térben és időben.

A globális és lokális kapcsolatát gyakran egyenlőtlennek tartják. A turizmus szakértői rámutattak arra, hogy a helyi specialitások és szervezetek milyen fontos szerepet játszanak a globális folyamatok közvetítésében. A gyorsan globalizálódó környezetben a kultúra eszköz a helyi különbségek hangsúlyozásához. A globalizáció tette szükségessé, hogy a turizmus a különböző országokban a helyi adottságok szerint specializálódjon. Anglia örökségturizmusra, Svájc hegymászásra, Thaiföld szexturizmusra specializálódott.

Az elmúlt évtizedben egyre népszerűbbé váltak a tematikus jellegű turisztikai attrakciók. Egy jól kiválasztott téma önmagában is képes a potenciális látogatók figyelmének felkeltésére. A tematikus jellegű attrakciók közül legismertebbek a tematikus parkok (Legoland, Disneyland) Meghatározott témán alapuló események (lovagi játékok, középkori lakomák), tematikus utak (borút, kastélyút, whisky-út) A látogatók igényeit kielégítő szolgáltatásokkal kiegészítve nemzeti vagy nemzetközi vonzerővé válhat.

A turizmus fejlődése során folyamatosan összefüggésben áll a kultúra fejlődésével. Egy ország megfogható és megfoghatatlan kulturális öröksége minden látogatóra vonzást gyakorol. Egy térség egyedi kulturális jellemzői egyrészt a helyi lakosság által igényelt kulturális kínálat alapjául szolgálnak, másrészt hozzájárulnak az adott térség turisztikai versenyképességének növekedéséhez.

Az Észak-magyarországi régióban a kulturális értékekre alapozott tematikus utak lehetőséget adnak a kultúra és a turizmus összekapcsolódására, együttműködésére. Ez a termékfajta viszonylag kis befektetéssel kialakítha-

tó, képes a turisztikai kereslet időbeni és térbeni diverzifikálására, hozzájárul eddig kihasználatlan erőforrások turisztikai hasznosításához, új keresleti réteg megnyerését teszi lehetővé a kulturális turizmus, az örökségturizmus, a borturizmus számára.

A tematikus utak tulajdonságai olyan előnyök, amelyek a régió turizmusának fejlesztésében is jól kihasználhatók lennének. A kulturális és örökségutak a régió turizmusának kritikus pontjaira is (szezonáltság, a kereslet térbeni koncentrációja) kedvező hatást gyakorolnának.

Egy jól kiválasztott témán alapuló termékfejlesztés az adott térség lakosságának kulturális identitását is erősíthetné.

Az Észak-magyarországi régióban a világörökségi helyszínek turisztikai attrakcióként való értékesítése számos előnnyel jár, de felelősséget is ró az adott helyszínekre.

Az örökség út a turizmusban turisztikai terméknek, valamint a látogatómenedzsment eszközének tekinthető, amellyel a látogatók mozgását lehet befolyásolni. Az örökség út egy régió marketingstratégiájának eleme, interpretációs eszköz. Az örökség út a kevésbé látogatott területeken elősegítheti a térség megismerését és a látogatók számának növelését. [Puczkó, 2002]

Az észak-magyarországi régióban számos olyan témát találhatunk, amely önállóan teszi lehetővé az örökség út, vagy kulturális út kialakítását, alkalmas ad a működő európai utakhoz való kapcsolódásra. Az ismertebb és kevésbé ismert attrakciók egy úttá való fejlesztése hozzájárulhatna a kereslet térbeni koncentrációjának csökkenéséhez. Megfelelő marketinggel a külföldi turisták előzetesen több és jól strukturált információt kaphatnának, amivel hosszabb tartózkodási időt tervezhetnének.

A régióban a falusi turizmus a borutak, a kastélytúrák a fejlesztendő témák közt említhetők. Számos előnye van ezeknek az utazási formáknak. Elsősorban a látogatók nem tömegesen jelentkeznek. Az utazási motivációk közt szerepet kap az adott terület, természeti, kulturális adottságai iránti érdeklődés, a hagyományok tisztelete. A mennyiségi szempontok helyett előtérbe kerül a minőség, a növekedési szemléletet felváltja a fejlődés, mint cél, a desztináció értékei fokozott hangsúlyt kapnak.

Az Észak-magyarországi régió gazdaságát természeti adottságai és történelmi hagyományai miatt elsősorban a nehézipar és a bányászat határozta meg. Az 1990-es évek gazdasági szerkezetváltása után ezek az iparágak leépültek és az ipari termelés visszaesett. A korábban húzóágazatnak számító nehézipar leépült, az agrárszféra aránya is alacsony maradt.

A gazdasági fejlettség mutatói a térség hátrányos helyzetét mutatják. A működő gazdasági szervezetek száma 85 754, ami csupán 9,3%-a az ország vállalkozásainak. A régió az országban foglalkoztatottak számából 10,9%-

kal részesedik. A munkanélküliségi ráta 2001-ben 8,5%-os volt, ami meghaladta az ország 6%-os átlagát.

A műszaki infrastruktúra színvonala megközelíti az országos átlagot, a régióon belül nagyok a különbségek a különböző területek között. A Szlovákiával határos észak-keleti sáv, amely korábban nehézipari bázist jelentett, ma válságövezet. A külföldi működőtőke beáramlása javíthatna a gazdasági helyzetet, ez azonban nem jelentős. Az épülő M3-as autópálya mentén és a Közép-Magyarországhoz közel eső területeken érezhető a gazdasági fejlődés.

A régió gazdasági életében a turizmus hosszú idők óta jelentős szerepet játszik. Mátra- Bükk üdülőkörzet a statisztikai adatok alapján Budapestet és a Balatont követően a harmadik leglátogatottabb célpont. Vonzerőt jelentenek a változatos természeti és táji értékek, nemzeti parkok, a magyar építészet jelentős értékei, a kulturális, népművészeti hagyományok, gyógy- és termálvizek. E régióban található a Világörökség részévé nyilvánított Hollókő ófalu, az Aggteleki karszt barlangjai, a Tokaj- Hegyaljai borvidék.

Magyarország 9 nemzeti parkjából 4 található a régióban: az Aggteleki, részben a Duna- Ipoly menti és a Hortobágyi egy része, valamint 11 tájvédelmi körzet és 15 országos jelentőségű természetvédelmi terület.

A régió hegyes- dombos vidéke egész évben kínál lehetőséget a pihenésre, sportolásra, kikapcsolódásra. A nagyobb folyók (Tisza, Bodrog) hajózásra, vízi sportokra alkalmasak. A régióban négy borvidék található, a mátraaljai, az egri, a bükkaljai, a Tokaj hegyaljai, amelyek összefogással jelentős eredményeket érhetnek el a borturizmusban. A borvidékek egyelőre önállóan alakítanak ki bortúrákat. Heves és Borsod- Abaúj- Zemplén megyében a gyógyturizmus fejlesztését támogatják, míg Nógrád megyében a kastélyprogram és a falusi turizmus kap hangsúlyos szerepet. Mindhárom megyében fejleszthető az ökoturizmus. A nemzeti parkoknak nagy szerepe van a társadalmi tudatformálás és a környezeti kultúra kialakításában. A nemzeti parkok területén szabadidős, természetvédelmi, szakmai irányultságú (botanika, ornitológia, szpeleológia) táborokat, terepgyakorlatokat szerveznek. Az ifjúság kellemes és maradandó élményekben részesülve megismerkedik a természeti értékeivel, valamint a természet védelmének fontosságával.

Az Észak-magyarországi régió alkalmas az aktív turisztikai célú utazások befogadására is. Szakmai tudással rendelkező lovas vendéglátók fogadják az érdeklődőket Szilvásváradon, Parádon, Gyöngyössolymoson, Sarlópusztán, Vilyvitányban. A kerékpáros turizmust kiszolgáló kerékpárutak még nem teljes egészében épültek meg, de belterületeken, valamint a természetvédelmi területeken vannak kerékpárutak. A vadászturizmus iránt érdeklődőket megfelelően felszerelt vadásztanyákon tudják fogadni.

A régióban kiemelkedő jelentőségű a Mátra- Bükk üdülőkörzet. A Mátra- Bükk üdülőkörzet kereskedelmi szálláshelyein 2003-ban közel 254768 ven-

déget regisztráltak. A belföldi vendégforgalom Észak-Magyarország turizmusában meghatározó jelentőségű, a regisztrált vendégéjszakák több mint 70%-a származott belföldi vendégektől. [KSH,2003] A legtöbb vendég Miskolcra, Egerbe, Gyöngyösre, Bogácsra, Noszvajra, Szilvásváradra, Felsőtárkányba érkezett. Az ide tartozó településeken 1319 magánszállásadó [671 fizető-vendéglátó, 648 falusi szállásadó] fogadta a pihenni vágyókat. A Mátora-Bükk üdülőkörzetbe látogatók több mint egy millió vendégéjszakát töltöttek 238 kereskedelmi szálláshelyen, 2,5 éjszakás átlagos tartózkodási idővel. A külföldi vendégek aránya 34%. Falusi szálláshelyeken az átlagos tartózkodási idő 4,6 éjszaka volt. [KSH, 2003]

A rövid tartózkodási idő mellett erős szezonális jellemzi a régiót. Májustól szeptember végéig magas a kirándulóforgalom. A szezonális csökkenést lehet gyógyturisztikai és alternatív turisztikai fejlesztésekkel. A hivatássturizmus erősítése, fejlesztése nagymértékben hozzájárulhat a szezon meghosszabbításához, a szálláshelyek foglaltságához.

A turisztikai régiók vendégforgalmára 1998 óta állnak rendelkezésre adatok. A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján 2004-ben a leghosszabb tartózkodási idő jellemezte a Balaton (4,3 éjszaka), az Észak- Alföld (3,2 éjszaka), a Tisza-tó (3,0 éjszaka) A legrövidebb ideig Észak-Magyarországon (2,3 éjszaka) és a Dél-alföldön (2,4 éjszaka) tartózkodtak a vendégek. A Budapest- Közép-Dunavidék régióban az átlagos tartózkodási idő 2,5 éjszaka volt. [KSH, 2004]

Összegzés

A régió gazdaságilag az ország egyik leginkább hátrányos helyzetű térsége. Az elmúlt években az elmaradottság leküzdésének folyamatában erőteljesen támaszkodott a turizmus fejlesztésében rejlő lehetőségekre. A statisztikák alapján a régió iránti kereslet a kilencvenes évek közepén tapasztalt stagnálásból kimozdulva az utóbbi három évben jelentősen nőtt. Élénkült a belföldi turizmus, a külföldi turisták száma csökkent

A belföldi turisták a környező régiókból és a fővárosból érkeznek. A belföldi vendégéjszakák aránya az észak-magyarországi régióban 78,7%. A külföldiek elsősorban Németországból, Lengyelországból, Szlovákiából, Hollandiából, Nagy-Britanniából, Ausztriából látogatnak ide. A külföldi vendégéjszakák aránya 21,3%. [KSH,2003]

A belföldi kirándulók elsősorban a diákok. Hosszabb időt a hegyvidéket kereső turisták, valamint a gyógy-és termálfürdők vendégei töltenek a területen. A belföldi vendégek száma 1998-2004 között folyamatosan bővült,

A felmérések alapján növekvő kereslet jelenik meg a családi kirándulások, üdülések, a fiatalok sportolással, élményfürdőzéssel összekötött turizmusa

terén. Élénkül az aktív turizmusformák iránti kereslet. Az alternatív turizmusformák közül az öko- és falusi turizmus iránti érdeklődés figyelhető meg.

A falusi turizmus nem a falusi, tanyasi térségekben folytatott vendégfogadás, amely komplex turisztikai terméként egy település / kistérség turisztikai kínálatát viszi piacra a falusi vendégfogadás sajátos elemeivel (ahol a turisták megszállhatnak, helyben fogyasztott ételeket fogyaszthatnak, megfigyelhetik a falusi életet). Az eredeti parasztporták tulajdonosai saját házukban, családi vállalkozásban adnak szállást és programot.

A falusi turizmus komplex termék, a terméknek a szálláshely mellett a természeti örökség, a természetközelség, a csend, a nyugalom, a jó levegő, a vidék kultúrája, a ház körüli és a mezőgazdasági munka, a falusi életmód, a vidéki hagyományok, sportolási lehetőségek is részét képezik, a kiegészítő attrakciók sora is igen változatos.

Turizmusról akkor beszélhetünk, ha az adott helyen megvan az alapvető vonzerő, amely a falusi turizmus esetében lehet a csend, a nyugalom, a természeti környezet, a hagyományos paraszti élet, népszokások, gasztronómia, rendezvények.

A felkínált vonzerők, programok általában a falusi életmód egyes elemeit tartalmazzák, amelyek a helyiek, azaz a vendégfogadó számára a mindennapi munkát jelentik, míg a látogatók számára érdekes kikapcsolódási, élményszerző lehetőséget.

A falusi turizmus által hasznosulnak a természeti javak, a faluban megtermelt mezőgazdasági termékek, az üresen álló házrészek, a meglévő családi források, az idősek tudása, a kihasználatlan humán erőforrás.

A falusi turizmus legfőbb funkciója, hogy ápolja a falusi életformát (népi építészet, népművészet, tradíciók), a helyiek életkörülményeinek javulásához vezet, elősegíti az infrastruktúra fejlesztését, segíti a történeti helyszínek, művészeti, kézműves és kulturális hagyományok megőrzését, fejleszti a helyi lakosok környezeti tudatosságát, regionális fejlesztéseket indikál, megakadályozza a vidék elnéptelenedését.

A hazai falusi turizmusban a magyar konyha nagy szerepet játszik. Mind a hazai mind a külföldi vendéggel meg akarjuk ismertetni a hazai ízeket, a néphagyományokat őrző ételeket. A jó étel elkészítésének titka, hogy nem elég hozzá a recept, szív is kell hozzá. A magyar ember keményen dolgozik, de amikor ünnepel, áldoz a barátainak, a vendégeinek, az egymást erősítő együttlétnek, áldoz a hagyományokat őrizve. Magyarországon regionális különbségek vannak a gasztronómiát illetően. Szinte minden turisztikai régió eltérő ízeket és alapanyagokat szolgáltat vendégei asztalára. A balatoni régió bővelkedik halételekben, az észak-magyarországi régió a vadételek sokféleségét kínálja. A legmagyarosabb ízeket az alföldi konyha tartalmazza. Egy-

szerű összetevőkből hozza ki az ízletes ételeket: a gulyás, a pörkölt, a halászlé ízesítője a fűszerpaprika.

Hazai turizmusunk akkor működik hosszú távon jól, ha a vendégfogadók tisztában vannak a fenntarthatóság jelentőségével, figyelembe veszik a megváltozott turisztikai tendenciákat, saját erőforrásaikat illetve kínálati lehetőségeiket. Ha a vonzerő mellé megfelelő szakmai ismeret is társul, szerencsés helyzetben vagyunk. A nemzetközi turisztikai kereslet folyamatosan növekedni fog a jövőben is. Annak érdekében, hogy a turizmus fejlődése elsősorban kedvezően járuljon hozzá a fogadó közösségek életminőségéhez, a szektor egészének fenntartható módon kell fejlődnie. Így sikerülhetne megteremteni az összhangot a turisták, az iparág, a helyi közösségek érdekei között, oly módon, hogy a kialakuló fejlődés a globális természeti környezet megóvásához hozzájáruljon. Az erőforrások menedzselése kielégíti a gazdasági, társadalmi, és esztétikai igényeket, ugyanakkor megőrzi az alapvető ökológiai folyamatokat, az életet fenntartó rendszereket, valamint a különböző népek és csoportok kulturális integritását.

Irodalomjegyzék

- A turizmus mint kulturális rendszer.* ed. Fejős Zoltán, Budapest, Néprajzi Múzeum, 1998.
- Bausinger, Hermann: *Népi kultúra a technika korszakában.* Budapest, Osiris-Századvég, 1995.
- Behringer Zsuzsanna Dr.–Mester Tünde: *Turisztikai trendek a világban és Európában.* In: Turizmus bulletin, V. évfolyam, 3. szám, 2001. szeptember.
- Kabai Róbert: *Falusi turizmus és tájvédelem.* In: Turizmus bulletin, V. évfolyam, 4. szám, 2001. december.
- Lengyel Márton: *Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz.* KIT Képzőművészeti és Kiadó nyomda Kft, Budapest, 1999.
- Puczkó László–Rátz Tamara: *A turizmus hatásai.* Aula, 2002.
- Puczkó László–Rátz Tamara: *Az attrakciótól az élményig.* Geomédia szakkönyvek, 2002.
- Voigt Vilmos: *Modern magyar folklorisztikai tanulmányok.* In: Folklor és etnográfia 34, ed. Ujváry Zoltán. Debrecen, 1987,
- Voigt Vilmos: *Néprajz Európának.* In: Európából Európába. ed. Csoma Zsigmond–Viga Gyula, Budapest–Debrecen, 1997.
- A magyarországi régiók vendégforgalma 2004-ben, Magyar Turizmus Rt. [hungary.com], Szakmai oldalak, Statisztikák
- A világ turizmusának alakulása 2004-ben és előrejelzés a 2005 évre, magyar Turizmus Rt. [hungary.com] Szakmai oldalak, Statisztikák.
- Központi Statisztikai Hivatal [ksh.hu]